

KESKKONNAAMET

Andres Lillemäe
Eesti Jahimeeste Selts
ejs@ejs.ee

Teie 05.06.2020 nr 22

Meie 01.07.2020 nr 13-11/20/9716-2

Linnujahist Kõrvemaa maastikukaitsealal

Austatud Andres Lillemäe

Andsite oma 05.06.2020 kirjaga¹ nr 22 teada, et olete resoluutselt vastu linnujahi täielikule keelamisele Kõrvemaa maastikukaitsealal (edaspidi *Kõrvemaa MKA*). Toote välja, et linnujahi keelamine ei lähtu Kõrvemaa MKA kaitse põhilistest eesmärkidest. Märgite, et ei ole otstarbekas keelata jahipidamist hanedele ja valgepõsk-lagledele, kelle arvukus on tõusutrendis ja tekitatud kahjud suurenevad. Te ei ole sügise hanejahi lisapiirangute poolt, sest küttimine vähendab hanede tekitatud põllukahjusid ja reguleerib arvukust.

Vastavalt looduskaitseaduse § 4 lõikele 2 on kaitseala inimtegevusest puutumatusena hoitav või erinõuete kohaselt kasutatav ala, kus säilitatakse, kaitstakse, taastatakse, uuritakse või tutvustatakse loodust. Kõrvemaa MKA üheks peamiseks kaitse-eesmärgiks on linnustiku kaitse. Samuti kuulub Kõrvemaa MKA Kõrvemaa linnuala koosseisu ja seetõttu on direktiivist tulenev kohustus kaitsta linde ka pesitsusvälisel perioodil. Küttimise teel hanede arvukuse kontrolli alla saamiseks peaks küttimist oluliselt suurendama, kui seda teha Kõrvemaa MKA-l, läheks see vastuolli looduskaitseaduse põhimõtetega.

Kõrvemaa rabaalad on sisemaal oluliseks sügiseks rändepeatuskohaks hanedele. Kaitsealal asuvad hanede ööbimisveekogud on mitmete teiste veelinnuliikide elupaik. Kõrvemaa MKA kaitse-eesmärkide hulgas loetletud linnuliikidest peatuvad järvedel ja rabalaugastel laululuik, piilpart, sinikael-part ja sõtkas. Hilisõhtune või varahommikune hanejaht muudab kõigi veelinnuliikide isendite käitumist ja viib muidu elupaigana sobivate veekogude vältimiseni. Jahi eest pagedes kulutavad rändeks kogutavat energiavaru kõik haneveekogudel peatuvad veelinnud. Ööbimiseks turvalist ja rahulikku paika otsivate lindude häirimine ja ööbimispaigast peletamine ei ole rändepeatuskohana kaitse alla võetud ala puhul eetilise.

Jahti lubatakse kaitsealadel juhul, kui see on vajalik kaitsealal kahjustuste ära hoidmiseks või inimeste vara kaitseks. Kuna Kõrvemaa MKA rabaaladel see probleemiks ei ole, siis ei ole õigustatud ka seal küttimine. Soovides hanede poolt tekitatavat kahju ohjata, tuleb neid eelistatult küttida paikades, kust neid tahetakse eemale suunata, st põldudel. Sügiserändel kahjustavad haned valdavalt talikultuure ja jaht peakski toimuma nende kultuuride lähedal. Seega saab arvukuse reguleerimisele kaasa aidata intensiivistades hanejahti väljaspool kaitseala, eelkõige põllumajandusmaastikul. Kõrvemaa MKA-l ei ole küttimise lubamine põhjendatud, kuna väljaspool kaitseala on võimalused küttimiseks olemas. Samuti on nii

¹ Kiri on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 08.06.2020 nr 13-11/20/9716 all.

suurtes kogustes kütmine, et reaalselt arvukus väheneks, kaitsealal ebaetiline. Tekitame lindudes segadust, kui neid ööbimispaikadest ära hirmutame. Lindude looduslikest peatumispaikadest, kus nad kahjustusi ei tekita, eemale hirmutamine pole eesmärgipärane tegevus.

Oleme nõus, et teatud haneasurkondade arvukus on viimastel aastakümnetel suurenenud. Seda eriti valgepõsk-lagle, suur-laukhane ja osaliselt ka rabahane alamliigi tundra-rabahane osas. Küll aga on väikesearvuline ja kahanev rabahane alamliik taiga-rabahani. Nii taiga- kui tundra-rabahaned läbivad rändel ka Eestit. 2019. aastal on jahimeeste pool esitatud andmetel Järvemaal kokku kütitud 255 hane (169 rabahane, 34 suur-laukhane, 31 hallhane, 21 valgepõsk-laglet), millest jahimeeste sõnul on u 100 hane lastud Kõrvemaal rabas. Keskkonnaameti hinnangul ei anna jahimeeste poolt antud liikide arv õiget infot, kuna jahimehed määravad liike valesti. Näiteks ei ole hallhanede laskmine Järvemaal tõenäoline, kuna hallhaned satuvad sisemaale harva.

Et vähendada hanekahjusid, tuleks suurendada nende liikide kütmist, kes põhjustavad rohkem kahjustusi või kelle arvukus on oluliselt suurenenud. Üheks selliseks liigiks on valgepõsk-lagle. Vastavalt Keskkonnaameti poolt 2019. a tellitud hanede heidutusjahi uuringule kulgeb valgepõsk-laglede põhiline rändeteed üle Lääne- ja Põhja-Eesti. Põõsaspea neemel loendati 2019. a. sügisrändel üle 300 000 valgepõsk-lagle. Põhja-Eestis on sügisrändel peamised peatumispaigad näiteks Padise, Ääsmäe, Kurna, Jõelähtme, Kuusalu, Vihasoo, Lüganuse, Oru (Eichhorn jt 2009; Leito 2017; Arktiliste veelindude seire Põõsaspea neemel). Kõrvemaa MKA sisemaale jäävad rabaalad ei ole valgepõsk-lagle jaoks oluliseks peatumispaigaks ning neid kütitakse seal vähe, mida näitab ka seal kütitud isendite arv.

Arvestades, et rahvusvahelises AEWA leppes on taiga-rabahani arvatud liikide hulka, keda tuleks jahtimisest säästa, peaks ka Eesti liikuma selles suunas, et rohkem kütitaks neid liike ja alamliike, kelle arvukus kasvab, ja säästetaks neid, kelle arvukus on madal või kahaneb. Sealhulgas tuleks säästa taiga-rabahanesid. Seda saab teha nii, et Järvemaal kütimisel lastakse valdavalt suurlaukhane ja säästetakse rabahane. Hilisõhtul või varahommikul rabajärve ääres hanede ööbimislennust kütimisel on palju väiksem tõenäosus teha valiklaskmist kui näiteks kõrrepõllul varitsusjahlil.

Kõige enam jääb Kõrvemaa MKA-le Kõrvemaa jahipiirkonda. Kõrvemaa jahipiirkonna pindala on 25 330 ha, sellest 7649 ha (30%) jääb Kõrvemaa MKA-le. Peamised Kõrvemaa MKA rabajärved ja -laukad jäävad Kõrvemaa jahipiirkonda. Väljaspool kaitseala jääb jahipiirkonda piisavalt palju põllumajandusmaastikku, kus kahjustuste vältimiseks peaks hanesid kütima.

Kõrvemaa MKA järved ja rabalaukad on sisemaal oluliseks rändepeatuskohaks hanelistele ja arvukuse reguleerimisele saab kaasa aidata intensiivistades hanejahti väljaspool kaitseala. Arvestades, et Kõrvemaa MKA ümbruses on selleks sobivaid alasid piisavalt, jääb linnujaht Kõrvemaa MKA kaitse-eeskirja eelnõu kohaselt keelatuks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Riina Kotter
juhtivspetsialist
kaitse planeerimise büroo

Teadmiseks: Keskkonnaministeerium, Keskkonnaagentuur, Järvamaa Jahindusklubi, Eesti Ornitoloogiaühing

Kristi Pai 384 8681
kristi.pai@keskkonnaamet.ee